
Vergaderjaar 2023–2024

XII **Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (XII) voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met Miljoenennota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleidsartikelen	5
2.1	Artikel 11 Integraal Waterbeleid	5
2.2	Artikel 13 Bodem en Ondergrond	8
2.3	Artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid	10
2.4	Artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor	14
2.5	Artikel 17 Luchtvaart	17
2.6	Artikel 18 Scheepvaart en Havens	20
2.7	Artikel 19 Internationaal Beleid	22
2.8	Artikel 20 Lucht en Geluid	23
2.9	Artikel 21 Circulaire Economie	24
2.10	Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's	26
2.11	Artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie	29
2.12	Artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport	31
2.13	Artikel 25 Brede Doeluitkering	32
2.14	Artikel 26 Bijdrage Investeringsfonds	33
3	Niet-beleidsartikelen	35
3.1	Artikel 97 Algemeen Kerndepartement	35
3.2	Artikel 98 Apparaat Kerndepartement	37
3.3	Artikel 99 Nog onverdeeld	39
4	Agentschappen	40
4.1	Agentschap Rijkswaterstaat	40
4.2	Agentschap Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut	44

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,

B. Madlener

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Algemeen

De opzet en structuur van de onderliggende suppletoire begroting voor Hoofdstuk XII is gebaseerd op de Rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR) (Kamerstukken II, 2014–2015, [31 865, nr. 66](#)) zijn in de Rijksbegrotingsvoorschriften 2024 de onderstaande uniforme ondergrenzen opgenomen, die worden gehanteerd bij het toelichten van de budgettaire gevolgen van beleid. De beleidsmatige mutaties en technische mutaties groter dan of gelijk aan onderstaande tabel worden op het niveau van de totale verplichtingen en de financiële instrumenten toegelicht. Dit houdt in dat financiële instrumenten waarbij het verschil kleiner is dan de aangegeven norm niet worden toegelicht, tenzij deze beleidsmatig toch relevant zijn.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 11 Integraal Waterbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 Integraal Waterbeleid (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
		222.542	498	223.040
	Uitgaven	85.533	- 2.672	82.861
11.1	Algemeen waterbeleid	56.969	- 852	56.117
	<i>Opdrachten</i>	<i>18.358</i>	<i>- 5.505</i>	<i>12.853</i>
	Partners voor Water (HGIS)	9.448	- 3.000	6.448
	Overige HGIS opdrachten	1.752	- 198	1.554
	Regie Innovatie	965	0	965
	Overige opdrachten	6.193	- 2.307	3.886
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>18.661</i>	<i>2.913</i>	<i>21.574</i>
	Overige HGIS subsidies	6.500	398	6.898
	Partners voor Water 5 (HGIS)	4.000	0	4.000
	NGF NL2120	7.033	2.550	9.583
	Overige subsidies	1.128	- 35	1.093
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>16.046</i>	<i>1.095</i>	<i>17.141</i>
	Bijdrage aan agentschap RWS	15.436	1.065	16.501
	Bijdrage aan agentschap KNMI	610	30	640
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>3.264</i>	<i>120</i>	<i>3.384</i>
	NGF NL2120	3.164	- 180	2.984
	Overige bijdragen	100	300	400
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>640</i>	<i>525</i>	<i>1.165</i>
	Overige bijdragen	640	525	1.165
11.2	Waterveiligheid	2.432	0	2.432
	<i>Opdrachten</i>	<i>2.432</i>	<i>0</i>	<i>2.432</i>
	Waterveiligheid	2.225	0	2.225
	Overige opdrachten	207	0	207
11.3	Grote oppervlaktewateren	939	- 44	895
	<i>Opdrachten</i>	<i>939</i>	<i>- 44</i>	<i>895</i>
	RWS Zuid-Westelijke Delta	425	0	425
	Overige opdrachten	514	- 44	470
11.4	Waterkwaliteit	25.193	- 1.776	23.417
	<i>Opdrachten</i>	<i>5.795</i>	<i>667</i>	<i>6.462</i>
	Noordzee en oceanen	1.782	336	2.118
	Overige opdrachten	4.013	331	4.344
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>17.177</i>	<i>- 2.525</i>	<i>14.652</i>
	NGF GPWT	15.980	- 2.540	13.440
	Overige subsidies	1.197	15	1.212
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>2.221</i>	<i>82</i>	<i>2.303</i>
	Overige bijdragen	2.221	82	2.303
	Ontvangsten	0	250	250

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 0,5 miljoen verhoogd. De verplichtingenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven ondergrens en worden daarom niet toegelicht.

Uitgaven

Artikel 11.01 Algemeen Waterbeleid

Opdrachten

De verlaging van dit instrument met per saldo € 5,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Loonbijstelling: de toedeling van de ontvangen loonbijstelling (- € 1,1 miljoen) die wordt ingezet bij de bijdrage aan agentschappen op dit artikelonderdeel.

Kasschuif PvW opdrachten: door de kasschuif (- € 3,0 miljoen) zal het kasritme aansluiten met het werkplan (afstemming met partners) waardoor de continuïteit van het programma minder in het geding raakt. Er wordt met RVO gesproken om te sturen op lagere uitputting om deze kasschuif te kunnen faciliteren

Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties die het resterende verschil van (- € 1,1 miljoen) verklaren.

Subsidies

De verhoging van dit instrument met per saldo € 2,9 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Kasschuif NGF-subsidies NL2120: de uitwerking van het NGF-project NL2120 heeft geleid tot een gewijzigd ritme waarin de middelen aan de consortiumpartners beschikbaar worden gesteld. Met deze mutatie (€ 2,6 miljoen) wordt er kas vanuit latere jaren naar voren geschoven.

Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties die het resterende verschil van (€ 0,3 miljoen) verklaren.

Bijdragen aan agentschappen

De verhoging van dit instrument met per saldo € 1,1 miljoen wordt met name veroorzaakt door de hierboven genoemde mutatie van de loonbijstelling (€ 1,1 miljoen).

Artikel 11.04 Waterkwantiteit

Subsidies

De verlaging van dit instrument met per saldo – € 2,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutatie:

Kasschuif NGF-subsidies Groeiplan Watertechnologie (GPWT): de uitwerking van het NGF-project GPWT heeft geleid tot een gewijzigd ritme waarin de middelen aan de consortiumpartners beschikbaar worden gesteld. Met deze mutatie (- € 2,5 miljoen) wordt er kas naar latere jaren geschoven.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Wettelijke grondslag subsidieverlening

In de tabel Budgettaire gevolgen van beleid bij dit beleidsartikel is een bedrag van maximaal € 3.600.000 aan subsidieverplichtingen voor het jaar 2024 opgenomen. Een bedrag van maximaal € 3.600.000 heeft betrekking op de mogelijke verlening van een subsidie voor de bemensing van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) (en daarbij het faciliteren van gebiedsprocessen, kennisuitwisseling en communicatie om te werken aan voldoende, schoon en ecologisch gezond water in agrarische gebieden, conform de doelstellingen van het Deltafonds,) aan de Stichting LTO Programma's en projecten. Deze begrotingsvermelding vormt de wettelijke grondslag voor de hier bedoelde subsidieverlening als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onder c, van de Algemene Wet Bestuursrecht.

2.2 Artikel 13 Bodem en Ondergrond

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 Bodem en Ondergrond (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
		210.248	- 3.478	206.770
	Uitgaven	144.063	- 3.478	140.585
13.4	Ruimtegebruik bodem	144.063	- 3.478	140.585
	<i>Opdrachten</i>	30.336	- 7.345	22.991
	Bodem en STRONG	17.444	- 111	17.333
	RWS Leefomgeving	2.740	0	2.740
	Fysieke Leefomgeving Omgevingswet (FLOW)	7.427	- 7.270	157
	Overige opdrachten	2.725	36	2.761
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	27.685	0	27.685
	Bedrijvenregeling	16.000	0	16.000
	Subsidie Caribisch Nederland	10.335	0	10.335
	Overige subsidies	1.350	0	1.350
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	8.385	559	8.944
	Bijdrage aan agentschap RWS	4.154	286	4.440
	Bijdrage aan agentschap RIVM	4.231	273	4.504
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	77.649	3.316	80.965
	Meerjarenprogramma Bodem	77.649	1.852	79.501
	Bijdragen aan Caribisch Nederland	0	1.464	1.464
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	8	- 8	0
	Overige bijdragen	8	- 8	0
	Ontvangsten	0	1.500	1.500

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 3,5 miljoen verlaagd. Dit wordt verklaard door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Artikel 13.04 Ruimtelijk gebruik Bodem

Opdrachten

De verlaging van dit instrument met per saldo – € 7,3 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- BZK overboeking DSO-LV (- € 4,4 miljoen): dit betreft een overboeking naar BZK voor beheer DSO LV. Op grond van de beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet-Landelijke Voorziening en het Informatiepunt Leefomgeving (DSO-LV en IPLO).
- BZK overboeking IPLO (- € 2,2 miljoen): dit betreft een overboeking naar BZK voor de extra kosten van het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO) Helpdesks vanwege het uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

- BZK overboeking STR (- € 1,9 miljoen): dit betreft een overboeking naar BZK voor het Service Team Rijk. Dit is een bijdrage die volgt uit het meerjarenbegroting jaarplan conform afspraken in de stuurgroep Omgevingsrecht. Over de daadwerkelijke kosten vindt jaarlijks nacalculatie plaats conform de vastgestelde systematiek.
- Teruggave bijdrage sanering EMK terrein: betreft een teruggave van provincie Zuid-Holland aan het Rijk omtrent de bijdrage (€ 1,5 miljoen) voor de sanering van het EMK-terrein. Om deze middelen te behouden voor het project wordt deze ontvangst gedesaldeerd en als uitgavebudget weer toegevoegd aan dit artikel.
- Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties die het resterende verschil € 1,1 miljoen verklaren.

Bijdragen aan medeoverheden

De verhoging van dit instrument met per saldo € 3,3 miljoen wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Teruggave reservering bijdrage Oekraïne (€ 2,9 miljoen): bij de Voorjaarsnotabesluitvorming is door alle directies een reservering getroffen voor een bijdrage aan Oekraïne. Deze bijdrage aan Oekraïne ging niet door, waardoor de middelen terugvloeien naar de directies.
- LVVN overboekingen milieuplan Caribisch Nederland (€ 1,8 miljoen): dit betreft twee overboekingen van LNV naar IenW voor afvalwaterbeheer (€ 1,5 miljoen) en regenwaterbeheerplannen (€ 0,3 miljoen) op de eilanden. Het gaat hier om extra Coalitie akkoord middelen (Rutte IV) die zijn toegekend voor de uitvoering van de eerste fase van het Natuur en milieubeleidsplan Caribisch Nederland.
- Defensie overboeking PFAS (- € 1,0 miljoen): dit betreft een overboeking naar het Ministerie van Defensie voor de saneringsafspraken afhandeling PFAS-verontreiniging te Soesterberg.
- Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties die het resterende verschil € 1,1 miljoen verklaren.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven ondergrens en worden daarom niet toegelicht.

2.3 Artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
		615.160	- 6.705	608.455
	Uitgaven	572.609	- 97.183	475.426
14.1	Netwerk	39.782	- 7.536	32.246
	<i>Opdrachten</i>	21.233	- 8.031	13.202
	Wegverkeersbeleid	7.029	- 220	6.809
	Voertuigen en Digitale Infrastructuur	5.938	- 495	5.443
	Overige opdrachten	8.266	- 7.316	950
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	9.340	0	9.340
	Bijdrage aan agentschap RWS	7.659	0	7.659
	Overige bijdragen	1.681	0	1.681
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	8.301	0	8.301
	Bijdrage aan Caribisch Nederland	8.194	0	8.194
	Regionale bijdrage MIRT	107	0	107
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	908	495	1.403
	Overige bijdragen	908	495	1.403
14.2	Verkeersveiligheid	48.198	- 10.211	37.987
	<i>Opdrachten</i>	3.910	68	3.978
	Opdrachten Verkeersveiligheid	3.910	68	3.978
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	12.039	0	12.039
	Veilig Verkeer Nederland (VVN)	4.391	0	4.391
	Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV)	4.447	0	4.447
	Overige subsidies	3.201	0	3.201
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	743	0	743
	Bijdrage aan agentschap RWS	743	0	743
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	33	0	33
	Overige Bijdragen	33	0	33
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	1.973	721	2.694
	Bijdrage aan CBR	1.973	- 79	1.894
	Overige bijdragen	0	800	800
	<i>(Schade)vergoeding</i>	29.500	- 11.000	18.500
	Stint	29.500	- 11.000	18.500
14.3	Slimme en duurzame mobiliteit	484.629	- 79.436	405.193
	<i>Opdrachten</i>	76.434	- 17.532	58.902
	Innovatie en Intelligente Transportsystemen	11.820	- 4.108	7.712
	Klimaataakkoord	10.434	- 10.434	0
	Verkeersemissies	584	243	827
	KF: Laadinfra wegverkeer	1.981	- 1.315	666
	Programma Vergroening Reisgedrag	8.751	- 2.050	6.701
	Verduurzaming logistiek	0	7.646	7.646
	NGF: Dutch Metropolitan Innovations (DMI)	22.142	- 3.000	19.142
	KF: Laadinfra bouw	2.521	- 2.521	0
	Overige opdrachten	18.201	- 1.993	16.208
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	351.692	- 72.567	279.125
	Duurzame Mobiliteit	24.599	- 5.900	18.699
	Elektrisch Vervoer	151.659	- 9.000	142.659

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Laad en AanZET	68.000	- 1.250	66.750
Bronmaatregelen Stikstof	49.106	- 15.000	34.106
KF: Laadinfra wegvervoer	0	11.805	11.805
KF: Laadinfra Bouw	54.822	- 53.222	1.600
Overige Subsidies	3.506	0	3.506
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>26.943</i>	<i>- 112</i>	<i>26.831</i>
Bijdrage agentschap RWS	4.584	50	4.634
Bijdrage agentschap NEA	5.572	- 378	5.194
Bijdrage agentschap RVO	16.404	216	16.620
Bijdrage aan agentschap RIVM	383	0	383
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>26.166</i>	<i>10.300</i>	<i>36.466</i>
Duurzame Mobiliteit	11.150	10.300	21.450
Mobiliteit en Gebieden	1.000	0	1.000
KF - Laadinfra	0	14.016	14.016
Overige bijdragen	14.016	- 14.016	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>120</i>	<i>125</i>	<i>245</i>
Overige bijdragen	120	125	245
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>3.274</i>	<i>350</i>	<i>3.624</i>
Overige bijdragen	3.274	350	3.624
Ontvangsten	5.782	- 163	5.619

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 6,7 miljoen verlaagd. Dit wordt verklaard door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Artikel 14.01 Netwerk

Opdrachten

De verlaging van het opdrachtenbudget met – € 8,0 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Advies-Roemer rijonderwijs (- € 1,0 miljoen): voor de uitvoering van het advies-Roemer (Kamerstuk [29398](#), nr. 1110) over de kwaliteitsverbetering van de rijnschoolbranche wordt budget vrijgemaakt. Hiervoor wordt een deel van de prijsbijstelling ingezet.
- Teruggave reservering bijdrage Oekraïne (€ 2,3 miljoen): bij de Voorjaarsnotabesluitvorming is door alle directies een reservering getroffen voor een bijdrage aan Oekraïne. Deze bijdrage aan Oekraïne ging niet door, waardoor de middelen terugvloeien naar de directies.
- Boordcomputer Taxi (BCT) (- € 1,3 miljoen): de ILT voert de controle op de Boordcomputer Taxi (BCT) uit. Hiervoor wordt vanuit artikel 14 en 16 een bijdrage gedaan. Met deze mutatie wordt budget overgeboekt naar artikel 16, waaruit het in één keer wordt overgemaakt naar de ILT (artikel 24).
- Kasschuif CER/NIS2 en opdrachten KNMI en ILT (- € 6,0 miljoen): voor de dekking van de implementatie van de Europese richtlijnen CER en NIS2 en enkele opdrachten aan het KNMI en de ILT wordt budget in de juiste jaren gezet middels een kasschuif (uit 2024 en 2025 naar 2026 – 2029).
- Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties die het resterende verschil van € 2,0 miljoen verklaren.

Artikel 14.02 Verkeersveiligheid

(Schade)vergoedingen

De verlaging van het budget voor (schade)vergoedingen met – € 11,0 miljoen wordt veroorzaakt door:

- Stint (- € 11,0 miljoen): voor de afhandeling van het tweede deel van de schadevergoeding wordt nog een proces gestart. De uitkomst hiervan brengt mogelijk kosten met zich mee. De kosten worden dan volgend jaar pas verwacht. Hierdoor zal een deel van het budget pas na de jaarwisseling mogelijk tot uitkering leiden.

Artikel 14.03 Slimme en Duurzame Mobiliteit

Opdrachten

De verlaging van het opdrachtenbudget met – € 17,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Overboeking vanuit MF voor campagne «Kort Ritje dat is zo Gefietst» (€ 2,0 miljoen): voor de uitvoering van de campagne 'Kort Ritje dat is zo Gefietst', inclusief bureau- en mediakosten, wordt budget overgeboekt vanuit de getroffen reservering op het MF.
- Kasschuif Vergroenen reisgedrag (- € 1,5 miljoen): bij de 1e suppletore begroting 2024 zijn de tweede tranche middelen Vergroenen opgevraagd met het kasritme waarmee ze op de AP stonden. Er is op basis van dat kasritme een bestedingsplan opgesteld dat niet geheel gerealiseerd kan worden, mede door capaciteitsgebrek. Hierdoor is het noodzakelijk om de middelen naar latere jaren te schuiven.
- Kasschuif verduurzaming logistiek (- € 1,0 miljoen): een deel van de middelen voor opdrachten voor de verduurzaming van logistiek worden doorgeschoven van 2024 naar 2025, omdat een aantal grote inkoopopdrachten dit jaar starten, maar achteraf gefactureerd worden.
- Kasschuif Innovatie deelmobiliteit (- € 1,5 miljoen): voor deelmobiliteit is € 2,8 miljoen toegevoegd bij de 1e suppletore begroting 2024. De uitvoering en de aanbestedingen van de onderliggende opdrachten vergen meer tijd, waardoor een deel van de middelen in 2025 wordt besteed.
- Kasschuif NGF-project Dutch Metropolitan Innovations (DMI) (- € 3,0 miljoen): dit betreft een verschuiving van middelen van 2024 naar 2025, omdat de contracten later zijn gesloten dan verwacht, waardoor een deel van de uitgaven doorschuift naar 2025.
- Kasschuif Klimaatfonds Laadinfrastructuur Bouw (- € 2,5 miljoen): het budget moet nog naar het juiste financiële instrument worden overgeboekt voor het subsidiespoor laadinfrastructuur van SSEB. De verwachting is dat dit gebeurt bij VJN2025.
- Kasschuif Klimaatfonds Zero emissie zones (- € 1,3 miljoen): het budget voor ondersteuning bij het invoeren van zero-emissiezones is later benodigd en moet nog naar het juiste financiële instrument worden overgeboekt. De verwachting is dat dit gebeurt bij VJN2025.
- Kasschuif Reservering Klimaatakkoord (- € 5,4 miljoen): dit betreft een kasschuif van de gereserveerde kasmiddelen voor de opdrachten elektrisch vervoer en verduurzaming in logistiek. Het betreft onder andere kasuitgaven voor opdrachten die reeds zijn vastgelegd of nog in 2024 worden vastgelegd met een meerjarige betalingsverplichting.
- Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties die het resterende verschil van € 3,3 miljoen verklaren.

Subsidies

De verlaging van het subsidiebudget met – € 72,6 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- Kasschuif Subsidie Touringcar (- € 1,0 miljoen): voor de subsidie Touringcar wordt budget van 2024 naar 2025 geschoven. Hiermee worden de middelen in lijn gebracht met de raming van de RVO, waarbij wordt verwacht dat de facturen voor € 1,0 miljoen in 2025 plaatsvinden.
- Kasschuif Subsidie SWIM (- € 5,0 miljoen): voor de subsidie Waterstof in mobiliteit (SWIM) wordt budget van 2024 naar 2025 geschoven. De SWIM-regeling, gefinancierd uit de klimaatakkoordmiddelen, wordt als tenderregeling verplicht. De uitvoering loopt enige vertraging op, waardoor de betalingen voor een deel naar volgend jaar verschuiven.
- Kasschuif subsidie SEBA (- € 9,0 miljoen): voor de aanschafsubsidie Emissieloze Bedrijfsauto's (SEBA) wordt budget van 2024 naar 2025 geschoven. Hiermee worden de middelen in lijn gebracht met de raming van de RVO.
- Kasschuif subsidie bronmaatregelen stikstof (- € 15,0 miljoen): voor de subsidies Schoon en Emissieloos Bouwmaterieel SEBB en Topsector Logistiek (TSL) wordt budget van 2024 naar 2025 geschoven. Hiermee worden de middelen in lijn gebracht met de raming van de RVO.
- Kasschuif Subsidie Private Laadinfrastructuur (- € 41,4 miljoen): de middelen voor de Subsidieregeling Private Laadinfrastructuur bij bedrijven (SPRILA) zijn afkomstig uit het Transitiefonds. Het doel van deze regeling is het stimuleren van investeringen gericht op versnelling van de uitrol van private laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen. De middelen zijn aanvankelijk één op één overgeboekt naar het financiële instrument subsidies. De meest actuele inschattingen van de RVO en de wijze van verdelen van de subsidiemiddelen conform de gepubliceerde regeling leiden ertoe dat de kasmiddelen over de jaren heen moeten worden herverdeeld, zodat deze beter aansluiten de verwachte kasuitgaven.
- Overboeking naar MF Vrachtwagenheffing (- € 1,3 miljoen): dit betreft een overboeking naar het MF voor de uitvoeringskosten van de RVO voor de Vrachtwagenheffing.
- Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties die het resterende verschil verklaren.

Bijdragen aan medeoverheden

De verhoging van de bijdragen aan medeoverheden met € 10,3 miljoen wordt met name veroorzaakt door:

- EZK Nationale Agenda Laadinfrastructuur (€ 13,0 miljoen): het Rijk en decentrale overheden werken samen aan het stimuleren van emissieloze mobiliteit via regionale samenwerkingsverbanden, daarom worden via deze interdepartementale budgetoverboeking middelen aan lenW overgeboekt.
- Bijdrage medeoverheden DuMo (- € 2,7 miljoen): dit betreft het verplaatsen van middelen van 2024 naar 2025 voor de SPUK naar de gemeenten voor de schone brom- en snorfiets. Deze SPUK valt onder de SPUK Schone Lucht Akkoord, waarmee de scooterinruilregeling mogelijk wordt gemaakt.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2.4 Artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 16 Openbaar Vervoer en Spoor (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
		430.509	6.044	436.553
	Uitgaven	446.317	1.972	448.289
16.1	OV en Spoor	417.463	14.730	432.193
	<i>Opdrachten</i>	4.484	2.085	6.569
	OV & Stations	0	2.767	2.767
	ACM	1.807	0	1.807
	Overige opdrachten	2.677	- 682	1.995
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	80.154	57.640	137.794
	NS Sociale Veiligheid	2.000	1.150	3.150
	Overige subsidies	78.154	56.490	134.644
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	1.216	5	1.221
	Bijdrage aan agentschap RWS	880	0	880
	Bijdrage aan agentschap KNMI	15	0	15
	Bijdrage aan agentschap RVO	321	5	326
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	331.507	- 45.000	286.507
	CLU Betuweroute en HSL	2.477	0	2.477
	Overige bijdragen	329.030	- 45.000	284.030
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	102	0	102
	Overige bijdragen	102	0	102
16.2	Maatregelenpakket OVS	28.854	- 12.758	16.096
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	28.854	- 12.758	16.096
	Beschikbaarheidsvergoeding OV-sector	11.356	- 2.758	8.598
	Transitievangnet OV	17.498	- 10.000	7.498
	Ontvangsten	46.584	- 1.700	44.884

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget op artikel 16 is in 2024 met € 6 miljoen verhoogd. Dit wordt verklaard door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Artikel 16.01 OV en Spoor

Opdrachten

Per saldo is het budget voor opdrachten in 2024 met € 2,1 miljoen verhoogd en cumulatief in de periode 2025 t/m 2029 met € 1,9 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Boordcomputer Taxi: de ILT voert de controle uit op de Boordcomputer Taxi (BCT). Hiervoor wordt vanuit het opdrachtenbudget budget overgeboekt naar de ILT (artikel 24). Voor de uitvoering van de controle op de Boordcomputer Taxi (BCT) wordt met een interne overboeking in 2024 met € 1,3 miljoen bijgedragen. Deze middelen worden overgeboekt naar artikel 16 waar het (in zijn geheel) opgevraagd kan worden.

Diverse mutaties: Tot slot zijn er diverse kleine mutaties, in 2024 met € 0,8 miljoen die het resterende verschil verklaren.

Subsidies

Per saldo is het budget voor subsidies in 2024 met € 57,6 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Motie-Bikker bijdrage NS: als gevolg van de motie-Bikker c.s. wordt een incidentele bijdrage gedaan aan de NS ter voorkoming van de voorziene prijsstijgingen in 2024. Hiervoor is met de nota van wijziging op de Ontwerp-begroting 2024 (Kamerstuk 36410-XII, nr. F) budget vrijgemaakt vanuit het Mobiliteitsfonds en vanuit de Aanvullende Post (AP) van het Ministerie van Financiën. De middelen vanuit het Mobiliteitsfonds zijn bij Voorjaarsnota 2024 op het juiste instrument gezet. De € 45 miljoen vanuit de Aanvullende Post (AP) van het Ministerie van Financiën is eerst geplaatst op bijdrage aan medeoverheden, maar wordt met deze mutatie overgeheveld naar subsidies, omdat de totale bijdrage wordt gedaan via een subsidie aan de NS.

Overheveling EOv naar HXII subsidies Spoorgoederenvervoer: de middelen voor de Tijdelijke subsidieregeling opstellen en rangeren spoorgoederenvervoer 2023–2025 worden overgeboekt naar HXII. Het gaat om € 7 miljoen, waarvoor middelen gereserveerd staan op het budget van artikel 13 op het MF.

Overboeking van MF naar HXII Wind in de Zeilen: in 2020 heeft het kabinet met Zeeland en Vlissingen het pakket Wind in de Zeilen afgesproken als compensatie voor het annuleren van de marinierskazerne in Vlissingen. Onderdeel van het pakket zijn verbeteringen op het spoor. IenW verstrekt binnen het pakket Wind in de Zeilen middelen aan de provincie Zeeland voor het verbeteren van de bereikbaarheid. Het aandeel IenW bedraagt maximaal € 2,25 miljoen per jaar (in ieder geval voor de looptijd van de HRN-concessie 2025-2033; totaal 20 miljoen). Vanaf 2025 zijn de maatregel en de jaarlijkse bijdrage immers verankerd in de nieuwe HRN-concessie met NS. Voor de uitbreiding van de dienstregeling van de NS wordt nu budget ter hoogte van € 4,5 miljoen in 2024 overgeheveld vanuit het MF naar artikel 16 vanuit waar de specifieke uitkering wordt verstrekt.

Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties in 2024 met € 1,2 miljoen, die het resterende verschil verklaren.

Bijdragen aan medeoverheden

Per saldo is het budget voor bijdragen aan medeoverheden in 2024 met € 45 miljoen verlaagd. Dit wordt veroorzaakt door de volgende mutatie:

Motie-Bikker bijdrage NS: de toelichting van deze mutatie is te vinden onder de toelichting van de subsidiemutaties.

Artikel 16.02 Maatregelenpakket OVS

Subsidies

Per saldo is het budget voor subsidies in 2024 met € 12,8 miljoen verlaagd. Dit wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

Overboeking Vrijval Transitievergoeding: dit betreft een overboeking van € 10 miljoen van de vrijval van de Transitievergoeding Openbaar Vervoer van hoofdstuk XII naar de vrije investeringsruimte op het Mobiliteitsfonds.

Bijstelling BVOV: dit betreft de bijstelling van € 2,8 miljoen van de raming van de benodigde Beschikbaarheidsvergoeding OV (BVOV) middelen op basis van de meest recente inzichten. De bijstelling van de raming is het gevolg van terugbetalingen door de ontvangers van de BVOV-bijdragen op basis van (lager vastgestelde) definitieve vaststellingen.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2.5 Artikel 17 Luchtvaart

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 17 Luchtvaart (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
		223.198	- 80.237	142.961
	Uitgaven	99.326	- 21.575	77.751
17.1	Luchtvaart	99.326	- 21.575	77.751
	<i>Opdrachten</i>	26.214	- 4.162	22.052
	Geluidsisolatie Schiphol	131	0	131
	Caribisch Nederland	392	- 53	339
	NGF Project - Luchtvaart in Transitie	701	- 214	487
	GIS-4 regeling	5.739	- 2.999	2.740
	Programma Omgeving Luchthaven Schiphol	3.321	- 416	2.905
	Luchtruim Regio Luchthaven	2.129	- 36	2.093
	Luchtruimherziening	2.747	- 500	2.247
	KF: Luchtvaartverkeer energie	0	125	125
	Overige opdrachten	11.054	- 69	10.985
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	68.606	- 17.727	50.879
	Tarieven Bonaire	1.670	0	1.670
	Omploegen graanresten	1.900	- 199	1.701
	Klimaatbeleid	250	- 225	25
	NGF-project Luchtvaart in transitie	62.500	- 17.761	44.739
	Subsidie Maatschappelijke Raad Schiphol (MRS)	1.205	0	1.205
	Overige subsidies	1.081	458	1.539
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	1.719	464	2.183
	Bijdrage aan agentschap RWS	457	27	484
	Bijdrage aan agentschap KNMI	30	0	30
	Bijdrage aan agentschap RVO	636	- 50	586
	Bijdrage aan agentschap RIVM	331	169	500
	Bijdrage aan agentschap RWS (Caribisch Nederland)	265	0	265
	Bijdrage aan agentschap RVO (NGF)	0	318	318
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	80	0	80
	Bijdrage Caribisch Nederland	80	0	80
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	1.667	- 18	1.649
	ICAO (HGIS)	1.455	0	1.455
	Overige bijdragen	212	- 18	194
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	1.040	- 132	908
	Overige bijdragen	1.040	- 132	908
	Ontvangsten	1.795	- 74	1.721

Tabel 7 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

Verplichtingen	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	223.198	- 80.237	142.961
waarvan garantieverplichtingen	51.800	5.500	57.300
waarvan overige verplichtingen	171.398	- 85.737	85.661

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget op artikel 17 wordt met € 80,2 miljoen verlaagd. Dit wordt met name verklaard door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. De grootste mutatie is het verschuiven van het verplichtingenbudget voor Luchtvaart in Transitie van € 74,9 miljoen van 2024 naar 2025. Daarnaast wordt er € 10,3 miljoen aan verplichtingen voor GIS-4 verschoven van 2024 naar latere jaren, waarvan € 5,6 miljoen naar 2025 en € 4,7 miljoen naar 2026. Er zijn in 2024 minder middelen nodig dan begroot.

Uitgaven

Artikel 17.01 Luchtvaart

Opdrachten

Per saldo is het budget voor opdrachten in 2024 met € 4,2 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Middelen GIS-4: een deel van het budget voor de vierde GIS-regeling wordt verschoven naar 2025. Na het formele akkoord op het projectvoorstel is de raming geactualiseerd. Doordat het project later is gestart dan voorheen verwacht is het kasritme bijgesteld. Dit heeft onder andere te maken met het later afronden van de opdrachtverlening. Er zijn in 2024 minder middelen nodig dan voorheen begroot. Er schuift € 3 miljoen door naar 2025.

Middelen POLS: wegens rechtszaken en andere lopende zaken in Brussel loopt het Programma Omgeving Luchthaven Schiphol vertraging op, waardoor er budget wordt verschoven. Hierdoor gaat € 0,9 miljoen naar 2026 en € 0,1 miljoen naar 2027. Verder wordt er met een overboeking vanuit de bijdrage aan RIVM voor gezorgd dat de programmakosten op het juiste instrument staan. Tot slot wordt er, verspreid over 2024 en 2025, € 0,5 miljoen overgeboekt naar subsidies. Hiermee kan de subsidie Fieldlab aan TU Delft op het juiste instrument vastgelegd kan worden.

Luchtruimherziening: in verband met een administratieve wijziging wordt € 0,5 miljoen overgeboekt naar inhuur (artikel 98).

Klimaatbeleid: het betreft meerdere overboekingen naar opdrachten vanuit subsidies, bijdragen aan agentschappen en inhuur en een herschikking binnen het luchtvaartbudget. In totaal wordt € 0,7 miljoen aan het budget van 2024 toegevoegd.

Middelen ILT: de ILT voert verschillende taken uit op het beleids-terrein Luchtvaart. Hiervoor wordt vanuit het opdrachtenbudget budget overgeboekt naar de ILT (artikel 24), in totaal € 0,7 miljoen. Het gaat onder andere om de Aangepaste Regeling Vergunning Modelvliegverenigingen en een aanpassing in de capaciteit voor de uitvoering van de Europese kaderverordening voor U-Space. Daarnaast worden er middelen verschoven naar 2027, zodat het budget beter aansluit op de ramingen van de ILT.

Diverse kleine mutaties verklaren het resterende verschil.

Subsidies

Per saldo is het budget voor subsidies in 2024 met € 17,7 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Kasschuif Luchtvaart in Transitie: een aantal subsidies wordt later vastgelegd dan gepland vanwege een scopewijziging bij een van de deelprojecten en een wijziging in de bevoorschotting op basis van een risicoanalyse. Door de wijziging in de bevoorschotting wordt er in 2024 minder uitbetaald en verschuiven de uitbetalingen naar latere jaren. Er wordt € 17,4 miljoen verschoven naar latere jaren. Daarnaast wordt er € 0,3 miljoen overgeboekt naar bijdragen voor agentschappen, zodat het budget op het juiste instrument komt te staan. Deze middelen hebben betrekking op de RVO.

Diverse kleine mutaties verklaren het resterende verschil.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Wettelijke grondslag subsidieverlening

In de tabel Budgettaire gevolgen van beleid bij dit beleidsartikel is een bedrag van maximaal € 750.000 aan subsidieverplichtingen voor het jaar 2024 opgenomen. Een bedrag van maximaal € 350.000 heeft betrekking op de mogelijke verlening van een subsidie voor de bouw van het kennisplatform Luchtvaartveiligheid aan de Stichting Search & Rescue Saba. Een bedrag van maximaal € 400.000 heeft betrekking op de mogelijke verlening van een subsidie voor AIS- en ARO-kosten voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba, om te voldoen aan ICAO annex 15 aan Dutch Caribbean Air Navigation Service Provider (DC-ANSP). Deze begrotingsvermelding vormt de wettelijke grondslag voor de hier bedoelde subsidieverlening als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onder c, van de Algemene Wet Bestuursrecht.

2.6 Artikel 18 Scheepvaart en Havens

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 18 Scheepvaart en Havens (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
		380.025	- 34.636	345.389
	Uitgaven	169.923	- 56.596	113.327
18.1	Scheepvaart en havens	169.923	- 56.596	113.327
	<i>Opdrachten</i>	42.935	- 4.108	38.827
	Topsector Logistiek	4.482	- 1.100	3.382
	Caribisch Nederland	120	0	120
	NGF Project - Digitale Infrastructuur Logistiek	13.376	- 676	12.700
	Verplicht emissielabel	334	- 334	0
	NGF Project - Maritiem Masterplan	2	85	87
	Zeehavens/ Zeevaart	3.059	364	3.423
	Zeevaart	1.254	- 1.254	0
	Opdrachten PBNI	15.200	0	15.200
	Overige opdrachten	5.108	- 1.193	3.915
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	118.386	- 51.130	67.256
	Topsector Logistiek	1.500	- 1.500	0
	Walstroom	32.793	- 29.320	3.473
	Subsidie verduurzaming binnenvaartschepen	25.454	14	25.468
	NGF Project - Zero-emissie binnenvaart batterij-elektrisch	30.800	0	30.800
	NGF Project - Maritiem Masterplan	23.540	- 20.324	3.216
	Overige subsidies	4.299	0	4.299
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	6.666	- 1.359	5.307
	Bijdrage aan agentschap RWS	3.406	- 169	3.237
	NGF Project - Maritiem Masterplan RVO	641	- 438	203
	Overige bijdragen	2.619	- 752	1.867
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	1.659	1	1.660
	CCR/ IMO HGIS	1.155	1	1.156
	Overige bijdragen	504	0	504
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	277	0	277
	Overige	277	0	277
	Ontvangsten	716	179	895

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget op artikel 18 wordt met € 34,7 miljoen verlaagd. Dit wordt met name verklaard door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Daarnaast wordt er een correctie gedaan bij het onvoorwaardelijk deel van het Maritiem Masterplan (MMP). Het kas- en verplichtingenbudget stonden abusievelijk niet aan elkaar gelijk. Er wordt € 8,7 miljoen minder verplichtingen budget naar latere jaren geschoven dan kasbudget om dit recht te trekken.

Uitgaven

1. Scheepvaart en Havens

Opdrachten

Per saldo is het budget voor opdrachten in 2024 met € 4,1 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Topsector Logistiek (TSL): door latere opdrachtverstrekking is er vertraging gekomen in de uitvoering. Hierdoor schuift € 1,1 miljoen naar latere jaren.

Varend ontgassen: voor diverse opdrachten worden middelen overgeboekt van artikel 18 naar de ILT (artikel 24). De grootste hiervan is vanwege varend ontgassen. Varend ontgassen wordt internationaal verboden door een wijziging in het Verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart (CDNI). Er wordt € 1,1 miljoen overgeboekt naar de ILT om dit te kunnen handhaven.

Het verschil wordt verklaard door diverse kleine mutaties (- € 1,9 miljoen).

Subsidies

De verlaging van de subsidies met € 51,1 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Walstroom Rijksligplaatsen: er komt een aanvullende regeling voor stikstof walstroom. Een deel van het beschikbare budget vanuit de stikstofmiddelen wordt ingezet voor het verlengen van de subsidieregeling en een deel wordt ingezet voor walstroom op de Rijksligplaatsen. Met deze overboeking wordt het budget (€ 18,9 miljoen) overgeheveld naar de budgetplaats walstroom Rijksligplaatsen op het MF. De Rijksligplaatsen zijn ligplaatsen waar schepen van het Rijk kunnen aanmeren.

KF kas- en verplichtingschuif walstroom: er is nog eens kritisch gekeken naar het kasritme voor de klimaatregeling walstroom. In samenspraak met RVO is er voor gekozen om in 2024 € 10,3 miljoen naar achter te schuiven.

NGF-Project Maritiem Masterplan: vanuit het Nationaal Groeifonds (NGF) worden er middelen ontvangen voor het Maritiem Masterplan (MMP) met deze boekingen worden de middelen (€ 20,3 miljoen) in de juiste ritmes gezet en verdeeld over de juiste instrumenten.

Het verschil wordt verklaard door diverse kleine mutaties (- € 1,3 miljoen).

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Wettelijke grondslag subsidieverlening

In de tabel Budgettaire gevolgen van beleid bij dit beleidsartikel is een bedrag van maximaal € 3.100.000 aan subsidieverplichtingen voor het jaar 2024 opgenomen. Dit bedrag heeft betrekking op de mogelijke verlening van een subsidie voor activiteiten ter bevordering van de Vroege Fase Opschaling van waterstof in de binnenvaart aan het Samenwerkingsverband Condor dan wel een penvoerder van het samenwerkingsverband dan wel een nog door het samenwerkingsverband op te richten entiteit. Deze begrotingsvermelding vormt de wettelijke grondslag voor de hier bedoelde subsidieverlening(en) als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onder c, van de Algemene Wet Bestuursrecht.

2.7 Artikel 19 Internationaal Beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 19 Internationaal Beleid (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
		10.712	94	10.806
	Uitgaven	11.080	94	11.174
19.2	Internationaal beleid, coördinatie en samenwerking	11.080	94	11.174
	<i>Opdrachten</i>	3.514	- 83	3.431
	Uitvoering internationaal HGIS	1.058	- 250	808
	Uitvoering niet-HGIS	1.414	- 143	1.271
	Overige opdrachten	1.042	310	1.352
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	1.765	- 643	1.122
	Interreg	1.360	- 643	717
	Overige subsidies	405	0	405
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	3.157	0	3.157
	Bijdrage aan RWS	533	0	533
	Bijdrage aan RVO	2.319	0	2.319
	Bijdrage aan RIVM	305	0	305
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	2.644	820	3.464
	Bijdrage HGIS	2.444	250	2.694
	Bijdrage niet-HGIS	200	570	770
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Uitgaven

De uitgavenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2.8 Artikel 20 Lucht en Geluid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 20 Lucht en Geluid (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
		67.302	- 2.069	65.233
	Uitgaven	68.212	- 2.069	66.143
20.1	Gezonde lucht en tegengaan geluidhinder	68.212	- 2.069	66.143
	<i>Opdrachten</i>	16.781	9	16.790
	Geluid- en luchtsanering	7.354	- 46	7.308
	Waarvan RWS	2.092	- 1.829	263
	Waarvan RIVM	6.458	0	6.458
	Overige opdrachten	877	1.884	2.761
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	19.250	0	19.250
	Bijdrage aan agentschap RWS	3.695	0	3.695
	Bijdrage aan agentschap KNMI	15	0	15
	Bijdrage aan agentschap RVO	941	0	941
	Bijdrage aan agentschap RIVM	14.599	0	14.599
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	31.705	- 2.000	29.705
	Uitvoering geluidsanering	25.470	0	25.470
	Programma NSL	6.235	- 2.000	4.235
	<i>Bekostiging</i>	476	- 78	398
	Overige bekostiging	476	- 78	398
	Ontvangsten	1.000	0	1.000

Toelichting

Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingenbudget met – € 2,1 miljoen wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Artikel 20.01 Gezonde Lucht en Tegengaan Geluidshinder **Bijdragen aan medeoverheden**

De verlaging van de bijdragen aan medeoverheden met – € 2,0 miljoen wordt veroorzaakt door de volgende mutatie:

- Kasschuif Schone Lucht Akkoord: RVO heeft de prognose fors naar beneden bijgesteld als gevolg van vertraging in de afwikkeling van de in 2021 en 2022 verleende specifieke uitkeringen. De eindafrekeningen en de uitbetalingen van de laatste 20% die in 2024 waren voorzien schuiven door naar 2026.
- De resterende – € 0,1 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2.9 Artikel 21 Circulaire Economie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 21 Circulaire Economie (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
		122.289	- 754	121.535
	Uitgaven	83.806	- 14.024	69.782
21.5	Duurzaam Productketens	83.806	- 14.024	69.782
	<i>Opdrachten</i>	<i>22.906</i>	<i>- 3.353</i>	<i>19.553</i>
	Uitvoering Duurzame productketens	11.945	- 1.803	10.142
	KF - Circulair doen en gedrag	1.911	- 810	1.101
	KF - Plastics norm	1.302	- 955	347
	KF - Biobased bouwen	164	0	164
	Overige opdrachten	7.584	215	7.799
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>33.332</i>	<i>- 12.205</i>	<i>21.127</i>
	Subsidies duurzame productketens	21.045	- 7.365	13.680
	KF - DEI + CE	860	- 620	240
	KF - circulair doen en gedrag	220	680	900
	KF - Plastics norm	11.207	- 4.900	6.307
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>24.756</i>	<i>1.914</i>	<i>26.670</i>
	Bijdrage aan RWS	11.953	0	11.953
	Bijdrage aan RVO	11.902	1.914	13.816
	Bijdrage aan RIVM	901	0	901
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>2.235</i>	<i>- 435</i>	<i>1.800</i>
	Caribisch Nederland afvalbeheer	2.235	- 435	1.800
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>61</i>	<i>0</i>	<i>61</i>
	Overige bijdragen	61	0	61
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>516</i>	<i>55</i>	<i>571</i>
	Overige bijdragen	516	55	571
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Uitgaven

Artikel 21.05 Duurzame productieketens

Opdrachten

De verlaging van het opdrachtenbudget met - € 3,4 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Monitoring sturing Circulaire Economie 2024: € 2,0 miljoen naar het Planbureau voor de Leefomgevingfinanciering voor het onderzoeksprogramma Monitoring sturing Circulaire Economie 2024.
- RVO duurzaam onderwijs: € 0,7 miljoen gaat naar subsidies voor de opdracht aan RVO met betrekking tot pilots duurzaam onderwijs en voorbereiding op de subsidieregeling duurzaam onderwijs.

- De resterende – € 0,7 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Subsidies

De verlaging van het subsidiebudget met – € 12,2 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Kasschuif stimuleringsprogramma ontwikkeling en opschaling recycling: de subsidieregeling ter ondersteuning van het stimuleringsprogramma ontwikkeling en opschaling recycling zou in 2024 open worden gesteld. De juridische uitwerking, vooral op het gebied van staatssteun, duurt echter langer. Hierdoor schuift de openstelling van de regeling richting het laatste kwartaal in 2024 en vinden de uitgaven later plaats. Daarom is er een kasschuif van – € 7,5 miljoen in 2024.
- Kasschuif maatregel plastic hub: De beoogde (meerjarige) subsidie-regeling wordt door RVO uitgevoerd en middels deze kasschuif van – € 4,0 miljoen in 2024 naar 2027 worden de middelen conform RVO raming gebracht. Dit betreft het kennisprogramma dat onderdeel is van de uitvoering van KF maatregel plastic HUB.
- De resterende – € 0,7 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2.10 Artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 22 Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
		251.295	10.404	261.699
	Uitgaven	77.725	- 5.146	72.579
22.1	Veiligheid chemische stoffen	28.733	- 2.179	26.554
	<i>Opdrachten</i>	9.156	- 1.261	7.895
	KF: NVS	897	0	897
	Waarvan RWS	2.617	- 899	1.718
	Waarvan RIVM	1.672	- 31	1.641
	Uitvoering Veiligheid	714	263	977
	Uitvoering stoffen en Milieu & Gezondheid	1.415	161	1.576
	Overige opdrachten	1.841	- 755	1.086
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	143	- 143	0
	Overige subsidies	143	- 143	0
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	17.407	296	17.703
	Bijdrage aan RWS	2.113	671	2.784
	Bijdrage aan RIVM	14.953	- 674	14.279
	Overige bijdragen	341	299	640
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	600	206	806
	Overig	600	206	806
	<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	1.427	- 1.277	150
	Bijdrage aan CTGB	1.377	- 1.377	0
	Overige Bijdragen	50	100	150
22.2	Veiligheid biotechnologie	5.786	1.871	7.657
	<i>Opdrachten</i>	1.474	0	1.474
	Veiligheid Genetisch Gemodificeerde Organismen (GGO)	1.041	0	1.041
	Overige opdrachten	433	0	433
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	4.312	1.871	6.183
	Bijdrage aan agentschap RIVM	2.409	2.021	4.430
	Bijdrage aan COGEM	1.903	- 150	1.753
22.3	Veiligheid bedrijven en transport	43.206	- 4.838	38.368
	<i>Opdrachten</i>	21.527	- 10.123	11.404
	Omgevingsveiligheid	4.119	- 563	3.556
	Asbest	1.405	- 590	815
	Waarvan RWS	3.241	87	3.328
	VTH-stelsel	9.173	- 8.771	402
	Overige opdrachten	3.589	- 286	3.303
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	8.213	5.202	13.415
	inricht & transp	7.205	0	7.205
	Vuurwerk	260	0	260
	Overige subsidies	748	5.202	5.950
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	9.235	- 167	9.068
	Bijdrage aan RWS	5.287	- 243	5.044
	Bijdrage aan RVO	376	76	452
	Bijdrage aan RIVM	3.572	0	3.572
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	329	250	579
	Bijdrage Caribisch Nederland	9	0	9

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Overige bijdragen	320	250	570
<i>Inkomstenoverdrachten</i>	3.902	0	3.902
Inkomstenoverdrachten mesothelioom	3.902	0	3.902
Ontvangsten	250	0	250

Toelichting

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget met € 10,4 miljoen wordt deels veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Het verschil tussen het totaal aan mutaties op het uitgaven- en verplichtingenbudget wordt met name verklaard door de volgende mutaties:

- Verplichtingschuif communicatiecampagne Asbest: er wordt € 5,0 miljoen aan verplichtingen vanuit 2026 en 2027 naar 2024 geschoven. Deze campagne is nodig om asbestdaken onder de aandacht te brengen.
- Subsidie Omgevingsdiensten NL 2025 VTH: Voor Milieu en regelgeving wordt er een subsidie aan Omgevingsdiensten Nederland VTH 2025 verstrekt. Hiervoor is € 11,5 miljoen verplicht in 2024 waarvan € 6,0 miljoen in 2024 tot betaling komt.
- Kasschuif VTH ICT: deze mutatie wordt bij de uitgaven toegelicht. Deze kasschuif heeft een kaseffect van – € 4,0 miljoen en heeft geen invloed op het verplichtingenbudget.
- De resterende € 2,0 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Uitgaven

Artikel 22.03 Veiligheid bedrijven en transport

Opdrachten

Het budget voor opdrachten is in 2024 met € 10,1 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

- Subsidie Omgevingsdiensten NL 2025: voor Milieu en regelgeving wordt er een subsidie aan Omgevingsdiensten Nederland VTH 2025 verstrekt. Hiervoor wordt € 5,5 miljoen in 2024 vanuit opdrachten beschikbaar.
- Kasschuif VTH ICT: de implementatie- en realisatiekosten van de ICT-investeringen pijler 3 voor Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH) vinden later plaats. Vooral op het gebied van informatieuitwisseling, datakwaliteit en ICT worden de uitgaven in latere jaren verwacht. Daarom wordt € 4,0 miljoen vanuit 2024 doorgeschoven naar 2025 (€ 2,0 miljoen) en 2026 (€ 2,0 miljoen).
- RIVM informatiesysteem: € 1,1 miljoen voor een opdracht aan RIVM voor de realisatie van een nieuw informatiesysteem dat de vergunningverlening van genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) ondersteunt ter vervanging van het bestaande informatiesysteem en het ontwikkelen van een tool voor reststromen.
- De resterende € 0,5 miljoen wordt verklaard door diverse kleine mutaties.

Het budget voor subsidies is in 2024 met € 5,2 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door de volgende mutatie:

- Subsidie Omgevingsdiensten NL 2025: voor Milieu en regelgeving wordt er een subsidie aan Omgevingsdiensten Nederland VTH 2025. Hiervoor wordt € 5,2 miljoen in 2024 herschikt naar subsidies.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Wettelijke grondslag subsidieverlening

In de tabel Budgettaire gevolgen van beleid bij dit beleidsartikel is een bedrag van € 0.22 miljoen aan subsidieverplichtingen voor het jaar 2024 opgenomen. Dit bedrag heeft betrekking op de mogelijke verlening van een subsidie voor het doen van onderzoek naar vuurwerkletsel, -aankoop en -gebruik en het geven van voorlichting via het lespakket voor op basisscholen aan Veiligheid NL. Deze begrotingsvermelding vormt de wettelijke grondslag voor de hier bedoelde subsidieverlening(en) als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onder c, van de Algemene Wet Bestuursrecht.

2.11 Artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 23 Meteorologie, Seismologie en Aardobservatie (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	71.510	1.866	73.376
	Uitgaven	72.950	1.366	74.316
23.1	Meteorologie en seismologie	54.753	1.074	55.827
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>50.187</i>	<i>1.366</i>	<i>51.553</i>
	Waarvan bijdragen aan agentschap KNMI	50.187	1.366	51.553
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>4.566</i>	<i>- 292</i>	<i>4.274</i>
	Contributie WMO (HGIS)	1.078	- 103	975
	Contributie ECMWF (HGIS)	3.442	- 182	3.260
	Overige bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	46	- 7	39
23.2	Aardobservatie	18.197	292	18.489
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>18.197</i>	<i>292</i>	<i>18.489</i>
	KNMI: Bijdrage voor Aardobservatie	18.197	292	18.489
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget met € 1,9 miljoen wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Het verschil tussen het verplichtingenbudget en het uitgavenbudget wordt veroorzaakt door de volgende mutatie:

- Verplichtingen ECMWF (€ 0,5 miljoen): bij de Voorjaarsnota 2024 is kasbudget overgeboekt naar het ECMWF vanuit een meevaller op Partners voor Water, maar er was geen verplichtingenbudget beschikbaar om over te boeken. Om dit bedrag beschikbaar te maken wordt het verplichtingenbudget verhoogd met € 0,5 miljoen.

Uitgaven

- WaU-middelen 2024-2031 (€ 0,7 miljoen): het KNMI heeft WaU-middelen ontvangen van € 6,2 miljoen, daarvan gaat het KNMI in 2024 al een deel uitgeven. De middelen worden besteed aan een project om kansverwachtingen voor lokale impact van (extreem) weer te genereren voor de korte en langere termijn, zodat de gevolgen kunnen worden beperkt.
- EZK-FTO (€ 0,6 miljoen): dit betreft middelen vanuit EZK voor het versterken van faciliteiten voor toegepast onderzoek om tot een uitgewerkt voorstel op het gebied van broeikasgasemmissies, klimaat en luchtkwaliteit te komen. Het KNMI ontvangt € 0,5 miljoen om als kwartiermaker op te treden en € 0,1 miljoen om actieve aansluiting bij dit initiatief mogelijk te maken.
- Diverse mutaties: tot slot zijn er diverse kleine mutaties in 2024 van € 0,1 miljoen, die het resterende verschil verklaren.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2.12 Artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 24 Inspectie Leefomgeving en Transport (bedragen x € 1.000)				
Art.	Verplichtingen	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	212.622	10.353	222.975
	Uitgaven	219.622	3.353	222.975
24.1	Personele uitgaven	196.565	1.461	198.026
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>196.565</i>	<i>1.461</i>	<i>198.026</i>
	Eigen personeel	170.399	835	171.234
	Externe Inhuur	26.166	626	26.792
24.2	Materiële uitgaven	23.057	1.892	24.949
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>23.057</i>	<i>1.892</i>	<i>24.949</i>
	ICT	246	1.847	2.093
	Bijdragen aan SSOs	10.056	- 1.097	8.959
	overige materiele uitgaven	12.755	1.142	13.897
	Ontvangsten	14.948	168	15.116

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget op artikel 24 is in 2024 met € 10,4 miljoen verhoogd. Dit wordt deels verklaard door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties. Het verschil komt doordat het verplichtingenbudget eenmalig met € 7,0 miljoen is opgehoogd. In 2022 is de ILT overgegaan van een baten-lastensysteem naar een kas-verplichtingensysteem. In 2022 had de afwikkeling van de slotbalans bij najaarsnota een positief effect op de verplichtingenstand. Daardoor had ILT in 2023 voor het eerst echt te maken met het effect van het vastleggen van verplichtingen die de jaargrens overgaan. In 2023 is na de najaarsnota een verzoek ingediend voor een verplichtingschuif ter hoogte van € 7,0 miljoen van 2024 naar 2023. Dit bedrag was nodig om de verplichtingen met betrekking tot 2024 vast te leggen en daarmee de continuïteit van het werk te garanderen bij aanvang van het nieuwe jaar. Jaarlijks is er sprake van het vastleggen van een groot aantal inkoopverplichtingen voor het volgende jaar om de werkzaamheden per 1 januari zonder vertraging voort te zetten. De eenmalige ophoging is om te voorkomen dat de verplichtingschuif een terugkerende vraag wordt.

Uitgaven

De uitgavenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2.13 Artikel 25 Brede Doeluitkering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 25 Brede Doeluitkering (bedragen x € 1.000)				
Art.		Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	1.099.876	0	1.099.876
	Uitgaven	1.113.170	0	1.113.170
25.1	Brede doeluitkering	1.113.170	0	1.113.170
	<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	<i>1.113.170</i>	<i>0</i>	<i>1.113.170</i>
	Overige bijdragen	1.113.170	0	1.113.170
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Er vinden geen mutaties plaats op artikel 25 die betrekking hebben op begrotingsjaar 2024.

2.14 Artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 26 Bijdrage Investeringsfondsen (bedragen x € 1.000)			
	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	10.169.040	404.607	10.573.647
Uitgaven	10.169.827	403.820	10.573.647
1 Bijdrage Investeringsfondsen	8.974.963	344.536	9.319.499
Bijdrage aan het Mobiliteitsfonds	8.978.963	304.536	9.283.499
2 Bijdrage Investeringsfondsen	1.194.864	59.284	1.254.148
Bijdrage aan het Deltafonds	1.194.864	59.284	1.254.148
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 363,8 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Artikel 26.01 Bijdrage aan het Mobiliteitsfonds

De verhoging van de bijdrage aan het Mobiliteitsfonds in 2024 met € 304,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Overboekingen HXII (€ 341,4 miljoen)

Per saldo wordt € 341,4 miljoen overgeboekt vanuit Hoofdstuk XII naar het Mobiliteitsfonds en vice versa. Dit betreft met name:

- Dekking Spoorwegennet MF: Vrijval TVOV (€ 10 miljoen);
- HXII: Walstroom Rijksligplaatsen (€ 18,9 miljoen);
- HXII: Wind in de Zeilen (- € 4,5 miljoen)
- Loon- en Prijsbijstelling 2023 (€ 324 miljoen);
- Overboeking EOv naar Goederenvervoer (- € 7 miljoen).

Overboekingen Ministeries (- € 37,7 miljoen)

- Defensie: ETV Noord en Betonningsvaartuigen (- € 4 miljoen);
- Defensie: ERTV Zuid- en Midden (- € 10,7 miljoen);
- Defensie: Verkeersbeeld op Zee (- € 4,1 miljoen);
- PF: Toegankelijkheid OV (- € 18,9 miljoen).

Diverse kleinere overboekingen (€ 0,8 miljoen).

Artikel 26.02 Bijdrage aan het Deltafonds

De verhoging van dit artikel met € 59,3 miljoen wordt veroorzaakt door de volgende mutaties:

Loon- en prijsbijstelling 2024 (€ 56,1 miljoen)

Dit betreft de toegekende loon- en prijsbijstelling tranche 2024 die vanuit de begroting Hoofdstuk XII wordt overgeheveld naar de investeringsruimte van het Deltafonds. Vanuit de investeringsruimte worden de artikelonderdelen verhoogd met de loon- en prijsbijstelling.

EZK: Wind op zee (€ 13,0 miljoen)

RWS voert voor EZK de opdracht Wind op zee uit en Wind op zee ecologisch programma (WOZEP). In 2024 is € 7,6 miljoen uit de afspraken rondom de vaststelling van het Programma Noordzee 2022-2027 vrijgekomen uit het Klimaatfonds. Daarnaast wordt € 34,5 miljoen, waarvan € 4,7 miljoen in 2024) overgeboekt vanuit EZK. Dit betreft de meerjarige kosten (2024-2029) voor het RWS Wind op Zee management contract voor de interne (apparaat) en externe (programma) kosten. Daarnaast wordt € 6,0 miljoen, waarvan € 0,7 miljoen in 2024, vanuit EZK overgeboekt voor de wettelijke taken die RWS moet uitvoeren als gevolg van de Routekaart 2030 waarin is vastgelegd dat er in 2030 voor 21GW aan geïnstalleerd vermogen Windop zee moet komen te staan.

BCF: BTW compensatie Impulsregeling Klimaatadaptatie (€ - 7,8 miljoen)

Overboeking naar BTW-compensatiefonds (€ - 7,8 miljoen) Het betreft de overboeking naar het BTW-Compensatiefonds van het ministerie van Financiën met betrekking tot de Impulsregeling Klimaatadaptatie voor maatregelen die door Provincies, Gemeenten of Waterschappen worden genomen. Deze overboeking betreft de beschikkingen die in de eerste helft van 2024 zijn verstuurd.

Diverse kleine aanpassingen (€ - 2,0 miljoen).

Voor meer detail bij de mutaties op het MF en DF wordt verwezen naar de Suppletoire Begroting September 2024 van het Mobiliteitsfonds en het Deltafonds.

3 Niet-beleidsartikelen

3.1 Artikel 97 Algemeen Kerndepartement

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 97 Algemeen Kerndepartement (bedragen x € 1.000)

Art.		Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	59.912	4.685	64.597
	Uitgaven	60.678	4.765	65.443
97.1	Algemeen departement	57.675	4.765	62.440
	<i>Opdrachten</i>	<i>43.585</i>	<i>3.561</i>	<i>47.146</i>
	van A naar Beter	1.783	0	1.783
	Externe juridische advisering	1.988	200	2.188
	Onderzoeken PBL	3.834	3.081	6.915
	Onderzoeken ANVS	4.532	- 1.052	3.480
	DCC	8.899	1.509	10.408
	Regeringsvliegtuig	17.223	0	17.223
	Overige opdrachten	5.326	- 177	5.149
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>29</i>	<i>0</i>	<i>29</i>
	Overige subsidies	29	0	29
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>13.245</i>	<i>1.204</i>	<i>14.449</i>
	Bijdrage aan agentschap RWS	3.191	152	3.343
	Bijdrage aan agentschap KNMI	246	0	246
	Overige bijdragen	9.808	1.052	10.860
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>816</i>	<i>0</i>	<i>816</i>
	Overige bijdragen	816	0	816
97.3	Testen reizigers	3.003	0	3.003
	<i>Opdrachten</i>	<i>3.003</i>	<i>0</i>	<i>3.003</i>
	Testen COVID-19	3.003	0	3.003
	Ontvangsten	2.101	0	2.101

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget van het artikel Algemeen Kerndepartement voor 2024 wordt met € 4,7 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

Artikel 97.01 Algemeen departement

Opdrachten

De verhoging van het opdrachtenbudget met € 3,6 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties: opdrachten aan PBL (€ 3,1 miljoen) o.a. door LNV, in het kader van basisfinanciering 2024 van de natuurplanbureauafunctie, een overboeking vanuit artikel 21 voor de financiering van het onderzoeksprogramma Monitoring sturing Circulaire Economie 2024 en een overheveling vanuit het Deltafonds als bijdrage aan het onderzoeksprogramma klimaatadaptatie voor 'herijking klimaatsimpact en risico's'.

Bijdragen aan agentschappen

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Bijdragen aan medeoverheden

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

3.2 Artikel 98 Apparaat Kerndepartement

Tabel 18 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 98 Apparaat Kerndepartement (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	512.275	12.710	524.985
	Uitgaven	513.958	4.426	518.384
98.1	Personele uitgaven	389.478	2.570	392.048
	<i>Personele uitgaven</i>	<i>389.478</i>	<i>2.570</i>	<i>392.048</i>
	Eigen personeel	333.303	3.798	337.101
	Externe inhuur	52.663	237	52.900
	Overige personele uitgaven	3.512	- 1.465	2.047
98.2	Materiële uitgaven	124.480	1.856	126.336
	<i>Materiële uitgaven</i>	<i>124.480</i>	<i>1.856</i>	<i>126.336</i>
	ICT	39.093	- 3.650	35.443
	Bijdrage aan SSO's	64.950	2.713	67.663
	Overige materiële uitgaven	20.437	2.793	23.230
	Ontvangsten	4.727	0	4.727

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor 2024 wordt met € 12,7 miljoen verhoogd. Dit wordt voor een deel verklaard door een verplichtingschuif van de jaren 2026 tm 2029 naar 2024 voor het aangaan een meerjarige licentieovereenkomst van SAP € 4,8 miljoen.

Uitgaven

1. Personele uitgaven

Eigen personeel

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Inhuur externen

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Overige personele uitgaven

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

2. Materiële uitgaven

ICT

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Bijdrage aan SSO's

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Overige materiële uitgaven

De mutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

Ontvangsten

De ontvangstenmutaties zijn lager dan de voorgeschreven norm en worden daarom niet toegelicht.

3.3 Artikel 99 Nog onverdeeld

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 99 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)				
Art.		Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	395.717	- 395.717	0
	Uitgaven	390.515	- 390.515	0
99.1	Nog Onverdeeld	390.515	- 390.515	0
	<i>Nog te verdelen</i>	<i>390.515</i>	<i>- 390.515</i>	<i>0</i>
	Nog te verdelen	390.515	- 390.515	0
	Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 395,7 miljoen verlaagd. Dit wordt met name veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties.

Uitgaven

De verlaging van dit artikelonderdeel met € 390,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door de volgende mutaties:

Loon- en prijsbijstelling fondsen: jaarlijks wordt besloten of de overheidsuitgaven van de Rijksbegroting gecorrigeerd worden voor loon- en prijsontwikkelingen. De toegekende loon- en prijsbijstelling tranche 2024 voor de fondsen is met de 1e suppletoire begroting 2024 op artikel 99 gezet en wordt nu overgeheveld naar het MF en DF.

NAVO top 2025: met de 1e suppletoire begroting 2024 is vanuit het ministerie van BZ € 4,4 miljoen overgeboekt voor de kosten die lenW maakt voor de organisatie van de NAVO top in 2025. Dit is destijds tijdelijk op artikel 99 gezet. Het budget wordt nu overgeheveld naar het MF, vanuit waar de middelen door RWS worden uitgegeven aan de logistieke voorbereidingen van de top.

4 Agentschappen

4.1 Agentschap Rijkswaterstaat

Tabel 20 Exploitatieoverzicht baten-lastenagentschap Rijkswaterstaat Supplettoire begroting september 2024 (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
Baten			
Omzet	3.717.222	263.636	3.980.858
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	<i>3.351.357</i>	<i>142.526</i>	<i>3.493.883</i>
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	<i>110.524</i>	<i>1.032</i>	<i>111.556</i>
<i>waarvan omzet derden</i>	<i>265.383</i>	<i>66</i>	<i>265.449</i>
<i>waarvan saldo op ontvangen bijdragen exploitatie en onderhoud</i>	<i>- 58.061</i>	<i>117.901</i>	<i>59.840</i>
<i>waarvan saldo op ontvangen bijdragen voor te verlenen diensten</i>	<i>48.019</i>	<i>2.111</i>	<i>50.130</i>
Rentebaten	69.470	- 2.206	67.264
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	1.500	0	1.500
Totaal baten	3.788.192	261.430	4.049.622
Lasten			
Apparaatskosten	1.499.745	80.929	1.580.674
- Personele kosten	1.156.955	80.929	1.237.884
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>1.086.461</i>	<i>77.899</i>	<i>1.164.360</i>
<i>waarvan inhuur externen</i>	<i>70.494</i>	<i>3.030</i>	<i>73.524</i>
<i>waarvan overige personele kosten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
- Materiële kosten	342.790	0	342.790
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>45.836</i>	<i>0</i>	<i>45.836</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>67.129</i>	<i>0</i>	<i>67.129</i>
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	<i>229.825</i>	<i>0</i>	<i>229.825</i>
Externe Productkosten	2.255.893	180.642	2.436.535
Rentelasten	1.895	19	1.914
Afschrijvingskosten	18.921	- 160	18.761
- Materieel	18.761	0	18.761
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>5.417</i>	<i>0</i>	<i>5.417</i>
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>13.344</i>	<i>0</i>	<i>13.344</i>
- Immaterieel	160	- 160	0
Overige lasten	8.000	0	8.000
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	<i>8.000</i>	<i>0</i>	<i>8.000</i>
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	3.784.454	261.430	4.045.884
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	3.738	0	3.738
Agentschapsdeel Vpb-lasten	130	0	130
Saldo van baten en lasten	3.608	0	3.608
Dotatie aan reserve Rijksrederij	3.608	0	3.608
Te verdelen resultaat	0	0	0

Toelichting

Baten

Omzet

Omzet moederdepartement

De hogere omzet moederdepartement ten opzichte van de 1^e supplettoire begroting 2024 van € 142,5 miljoen is met name veroorzaakt door:

- Ontvangen Loon- en prijsbijstelling 2024 (€ 128,5 miljoen);
- bijdrage van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) aan het programma Windenergie op zee (€ 13,0 miljoen);
- middelen ter dekking van excessieve prijsstijgingen voor Exploitatie en Onderhoud (€ 8 miljoen);
- bijdrage van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) aan het programma Maritiem InformatieVoorzieningen ServicePunt (MIVSP) (€ 7,9 miljoen);
- middelen voor de realisatie van een geleiderail bij het zonnepark langs de A37 (€ 5,4 miljoen);
- terugbetaling van resterend budget na afronding van de Nota Mobiliteit Achterstallig Onderhoud Vaarwegen (NoMo AOV) (€ -19,2 miljoen);
- toevoegen van meerjarig onderhoudsbudget aan de scope van het uitvoeringsproject Tunnel A10 (€ -8 miljoen);
- het restant betreft verschillende mutaties kleiner dan € 5,0 miljoen.

Saldo op ontvangen bijdragen

In navolging van de aanbeveling uit het rapport doorlichting agentschap Rijkswaterstaat (2021) en toezegging aan de Tweede Kamer over het gebruik en de naamgeving van de balanspost Nog Uit Te Voeren Werkzaamheden (NUTW) zijn de afspraken over het gebruik van de NUTW post opnieuw geformaliseerd. Hierbij is besloten de NUTW te splitsen in een post gerelateerd de bekostiging van de maatregelen ten behoeve van het Basis KwaliteitsNiveau (BKN) voor Exploitatie en Onderhoud en een post voor overige werkzaamheden gefinancierd vanuit EPK-BLS, respectievelijk «Saldo op ontvangen bijdragen exploitatie en onderhoud» en «Saldo op ontvangen bijdragen voor te verlenen diensten».

Saldo op ontvangen bijdragen voor exploitatie en onderhoud

Onder dit saldo vallen de ontvangsten en uitgaven die samenhangen met afspraken over het Basis Kwaliteitsniveau (BKN). De huidige prognose geeft het beeld dat RWS meer opdrachten in de markt kan zetten dan het aan opbrengsten ontvangt. Op basis daarvan is het de verwachting dat het saldo € 59,8 miljoen zal afnemen, waar bij 1^e supplettoire begroting 2024 nog een toename van het saldo was voorzien (€ 58,1 miljoen).

Lasten

Apparaatskosten

Personele kosten

De personele kosten bestaan uit de kosten van het eigen personeel en de kosten van de ingehuurde capaciteit voor de uitvoering van kerntaken. Dat de personele kosten zijn toegenomen ten opzichte van de 1^e supplettoire begroting 2024 komt met name door de doorrekening van de afspraken uit de CAO Rijk 2024-2025. In deze CAO is per 1 juli 2024 een loonsverhoging van 8,5% en € 50,- per maand bruto afgesproken, verhoging van het Individueel Keuzebudget (IKB) naar 16,5%, een eenmalige uitkering van € 1.200,- per fte in mei en € 800,- per fte in november. Daarnaast heeft RWS extra capaciteit ontvangen in het kader van het programma Windenergie op zee en Net op zee; Klimaatneutrale en circulaire organisatie, vrachtwagenheffing 2024 en Talking Traffic 2024.

De hogere inhuur ten opzichte van de begroting is met name het gevolg van krapte op de arbeidsmarkt waardoor RWS, gezien de productieopgave, een hoger beroep op inhuur moet doen dan werd ingeschat bij het opstellen van de 1^e suppletoire begroting 2024.

Externe Productkosten

Bij brief van 17 maart 2023 is de Kamer geïnformeerd over de aanpak van RWS van de groeiende instandhoudingsopgave. Voor de netwerken is een Basiskwaliteitsniveau geformuleerd. Extra budget is beschikbaar gekomen vanuit het CoalitieAkkoord (CA) en een schuif van middelen en capaciteit van aanleg naar instandhouding. Door het beschrijven van een 8-jarige opdracht ontstaat langjarige zekerheid voor zowel RWS al de markt om efficiënt en doelmatig te werken en zo de productie te laten stijgen.

Voor 2024 is de verwachting dat met de ingezette maatregelen de productie fors zal gaan stijgen. De prognose is € 180,6 miljoen hoger dan bij 1^e suppletoire begroting 2024 en komt uit boven het beschikbare budget. Hiermee zal de trend van een steeds toenemende balanspost «Saldo op ontvangen bijdragen» kunnen worden omgezet in een afname van de balanspost. Zie ook de toelichting onder de post «Saldo op ontvangen bijdragen».

Tabel 21 Kasstroomoverzicht baten-lastenagentschap Rijkswaterstaat Suppletoire begroting september 2024 (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	1.676.864	0	1.676.864
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	3.798.234	141.418	3.939.652
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 3.757.663	- 261.590	- 4.019.253
2. Totaal operationele kasstroom	40.571	- 120.172	- 79.601
Totaal investeringen (-/-)	- 56.023	0	- 56.023
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)			0
3. Totaal investeringskasstroom	- 56.023	0	- 56.023
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Enmalige storting door moederdepartement (+)	0		0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 15.724	0	- 15.724
Beroep op leenfaciliteit (+)	53.222	0	53.222
4. Totaal financieringskasstroom	37.498	0	37.498
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	1.698.910	- 120.172	1.578.738

Toelichting

Operationele kasstroom

Hieronder vallen de ontvangsten en uitgaven uit de reguliere bedrijfsvoering.

De hogere ontvangsten operationele kasstroom ten opzichte van de 1^e suppletoire begroting 2024 (€ 141,4 miljoen) worden met name veroorzaakt door de hogere ontvangsten van het moederdepartement, overige departementen, derden en de verwachte rentebaten. Zie hiervoor ook de toelichting onder «Omzet».

De hogere uitgaven operationele kasstroom ten opzichte van de 1^e suppletoire begroting 2024 € 261,6 miljoen worden met name veroorzaakt door de hogere externe productkosten. Zie hiervoor ook de toelichting onder «Externe productkosten».

4.2 Agentschap Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

Tabel 22 Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap KNMI Suppletoire begroting 2024 (suppletoire begroting september) (Bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Baten			
- Omzet	115.701	2.745	118.446
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	79.713	2.423	82.136
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	5.550	- 600	4.950
<i>waarvan omzet derden</i>	30.438	923	31.360
<i>waarvan omzet nog uit te voeren werkzaamheden</i>	0	0	0
Rentebaten	1.000	0	1.000
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	116.701	2.745	119.446
Lasten			
Apparaatskosten	93.947	2.784	96.731
- Personele kosten	60.381	2.334	62.714
<i>waarvan eigen personeel</i>	53.004	2.387	55.392
<i>waarvan inhuur externen</i>	7.322	0	7.322
<i>waarvan overige personele kosten</i>	54	- 54	0
- Materiële kosten	33.567	450	34.018
<i>waarvan apparaat ICT</i>	15.514	0	15.515
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	2.215	0	2.215
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	15.838	450	16.288
Externe Productkosten	0	0	0
Rentelasten	129	- 29	100
Afschrijvingskosten	2.116	0	2.116
- Materieel	1.907	0	1.907
<i>waarvan apparaat ICT</i>	69	0	69
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	1.837	0	1.837
- Immaterieel	209	0	209
Overige lasten	22.071	10	22.081
<i>waarvan aardobservatie</i>	22.071	10	22.081
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	0	0	0
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	0	0	0
Totaal lasten	118.264	2.765	121.029
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	- 1.563	- 20	- 1.583
Agentschapsdeel Vpb-lasten	45	- 20	25
Saldo van baten en lasten	- 1.608	0	- 1.608

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

Stijging door het toevoegen van baten voor FTO (€ 0,6 miljoen; zie toelichting omzet derden), toekenning van WaU-middelen voor de periode 2024-2031 (€ 0,7 miljoen). De overige stijging wordt veroorzaakt door extra inzet en baten voor de bijzondere projecten.

Omzet overige departementen

Bij de VJN 2024 werden baten van het ministerie van EZK voorzien in het kader van de Faciliteiten Toegepast Onderzoek (FTO; € 0,6 miljoen). Deze worden echter via het moederdepartement als agentschapsbijdrage ter beschikking gesteld aan het KNMI.

Omzet derden

Stijging als gevolg van het doorberekenen van de gestegen loonkosten .

Rentebaten

Geen bijzonderheden.

Lasten

Personele kosten

Stijging door gestegen loonkosten als gevolg van de nieuwe cao rijk (€ 2,3 miljoen).

Materiële kosten

Geen bijzonderheden.

Afschrijvingskosten

Geen bijzonderheden.

Overige lasten

Geen bijzonderheden.

Resultaat

Het begrote negatieve resultaat wordt veroorzaakt doordat voor 2024 kosten voor Informatiehuishouding en Lifecyclemanagement zijn begroot (€ 1,6 miljoen) waarvoor vorig jaar middelen aan het Eigen Vermogen zijn toegevoegd (€ 2,1 miljoen). Het Eigen Vermogen is in 2023 mede hierdoor gestegen van € 2,6 miljoen naar € 4,1 miljoen.

Tabel 23 Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	16.796		16.796
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	3.032	1.335	4.367
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 13.567	5.272	- 8.295
2. Totaal operationele kasstroom	- 10.536	6.607	- 3.928
Totaal investeringen (-/-)	- 5.900	2.900	- 3.000
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)			
3. Totaal investeringskasstroom	- 5.900	2.900	- 3.000
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)			
Enmalige storting door moederdepartement (+)			
Aflossingen op leningen (-/-)	- 2.108	0	- 2.108
Beroep op leenfaciliteit (+)	5.900	- 2.900	3.000
4. Totaal financieringskasstroom	3.792	- 2.900	892
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	4.152	6.608	10.761

Toelichting**Rekening-courant RHB 1 januari 2024**

Geen bijzonderheden.

Operationele kasstroom

Hieronder vallen de ontvangsten en uitgaven uit de reguliere bedrijfsvoering.

De ontvangsten operationele kasstroom betreffen afschrijvingskosten (€ 2,1 miljoen) en een verwachte betalingen luchtvaart van € 2,2 miljoen.

De mutatie uitgaven operationele kasstroom betreffen uitgaven voor diverse projecten voor lenW waarvoor reeds eerder middelen zijn ontvangen (€ -6,7 miljoen, inclusief aardobservatie). Daarnaast bestaan de uitgaven uit een negatief resultaat van € -1,6 miljoen.

Investeringskasstroom

Door vertraging bij de uitvoering van projecten zijn de verwachten investeringsuitgaven lager dan begroot.

Financieringskasstroom

Door vertraging bij de uitvoering van projecten zijn de verwachten investeringsuitgaven en daardoor ook het beroep op de leenfaciliteit lager dan begroot.